

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

February 2022 | ET

EMSK Info ERIVÄLJAANNE – 2021. aasta kodanikuühiskonna auhind

Kohalik vaade – 3. hooaja 16. osa: „Roheline, kuidas ma küll armastan rohelist“

Õiglase rohepöörde saavutamiseks on vaja kaasata kodanikuühiskond. Üksikisikud ja organisatsioonid üle kogu ELi tegutsevad selle nimel, et töötada välja uuenduslikke ja inimkeskseid lahendusi kliimamuutuste vähendamiseks. 2021. aastal otsustas komitee anda oma kodanikuühiskonna auhinna viiele organisatsioonile, kes aitavad oluliselt kaasa kliimamuutustega seotud probleemide lahendamisele. Selles „Kohaliku vaate“ osas palusime neil jutustada meile oma lugu.

Komitee teabevahetuse eest vastutav asepresident **Cillian Lohan** selgitab, miks on äärmiselt oluline mitte jätta tunnustamata lugematute üksikisikute ja kogukondade poolt kohapeal võetud kliimameetmeid. Esimese koha võitnud Belgia organisatsiooni Grootouders voor het klimaat (Vanavanemad kliima toetuseks) esindaja **Guy de Koninck** räägib meile lähemalt oma projektist „Meie säästus nende tuleviku heaks“ ja jõupingutustest edendada põlvkondadevahelist solidaarsust. Teise koha võitnud Hispaania ühenduse Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres (Kataloonia piirideta insenerid) esindaja **Monica Guiteras** räägib nende võitlusest energiaostuvõimetuse vastu, aidates energiaostuvõimetutel oma seisukohti kujundada ja väljendada. Rumeeniast pärit **Costin Dragne** räägib meile projektist „educlick“, mida korraldab vabaühendus Workshop Without Borders (Piirideta töökoda) ning mis edendab ringmajandust ja tegeleb sotsiaalse ebaõigluse vähendamisega. Linnastudio Prostoroz võitleb Sloveenia pealinnas Ljubljanas probleemiks kujunenud temperatuuritõusuga – **Zala Velkavrh** räägib meile nende loomingulisest projektist, tänu millele nad auhinna võitsid. Lõpetuseks kuulame ära Eesti Keskkonnaühenduste Koja esindaja **Madis Vasseri**, kes räägib eri huvirühmade kaasamisest, et arutada riigi üleminekut põlevkiviõlilt keskkonnahoidlikumale energiale, jätmata kedagi kõrvale. (tk/II)

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

JUHTKIRI

Juhtkiri

OLE OSA LAHENDUSEST, MITTE PROBLEEMIST!

Head lugejad!

Komitee viimane kodanikuühiskonna auhind oli pühendatud mulle südamelähedasele teemale – kliimameetmetele.

Võiks arvata, et kliimakriisi reaalsus peaks olema praeguseks juba jõudnud kõigini ja sellest on saanud nii laialdaselt tunnustatud fakt, et kogu maailm peaks olema ühinenud püüdluses päästa end hävingust. Kuigi selles suunas on tehtud palju jõupingutusi, ei ole need kaugeltki piisavad.

Seepärast on oluline korrata, et kliimamuutused võivad peagi jõuda punkti, kust tagasiteed enam ei ole ja see võib ohustada maailma eksisteerimist praegusel kujul.

Seepärast tuleb ikka ja jälle rõhutada, et me peame ühendama jõud tegutsemaks koos kliimamuutuste vastu. See on vastutus, millest keegi meist ei pääse.

Komitee leiab, et Euroopa roheline kokkuleppe edu, mille raames EL on lubanud saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsuse, sõltub kõigi osalejate tegevusest ja pühendumusest. Rohujuure tasandi organisatsioonidel ja inimestel on otsustav roll, et aidata ümber kujundada norme ja käitumist ja muuta kohalik majandus keskkonnahoidlikumaks üleminekul kliimaneutraalsele ühiskonnale.

Pühendades oma kodanikuühiskonna 2021. aasta auhinna kliimameetmetele, soovib komitee tunnustada ja tutvustada seni tehtud valitsusväliseid jõupingutusi.

Me valisime võitjaid projektide hulgast, mis toetavad õiglast ja keskkonnahoidlikku üleminekut vähese CO₂-heitega majandusele. Eesmärk oli julgustada käimasolevaid projekte ja pakkuda inspiratsiooni uutele projektidele ning ma usun, et oleme selle saavutanud!

Me saime rikkalikult ideid, mis annavad lootust, et me võime väljuda sellest lahingust võitjatena. Meile on esitatud projekte igast Euroopa nurgast, kus võideldakse kliimamuutuste vastu inspireerivatel ja loovatel viisidel. Võitjaid ei olnud lihtne välja valida ja me tunneme, et kõik meie

kandidaadid väärivad tunnustust. Võite nende kõigi kohta lähemalt lugeda selle aasta auhinnale pühendatud brošüürist.

Me valisime välja viis projekti, mis kõik on muljetavaldavad, igaüks omal moel, ja milles püütakse lahendada mõningaid kõige pakilisemaid probleeme, millega me silmitsi seisame, kui räägime üleminekust kliimanetraalsele majandusele ja ühiskonnale.

Viis võitjat julgustavad oma olulise töö kaudu tegema kestlikke investeeringuid ja juhivad tähelepanu vanemate põlvkondade väärtuslikule rollile; nad võitlevad energiaostuvõimetuse vastu, andes energiaostuvõimetutele hääle; nad hoolitsevad ringmajanduse kohapealse toimimise eest, edendades samal ajal aktiivselt sotsiaalset õiglust; nad võitlevad linnade soojenemise vastu, käivitades leidlikke ja interaktiivseid rakendusi ja tuues kokku kõik energiasüsteemi ümberkujundamisel osalejad, sundides neid pidama sisukaid arutelusid ja leidma usutavaid lahendusi.

9. detsembril Brüsselis toimunud auhinnatseremoonial oli mul eriline au anda üle auhinnad meie viiele võitjale. Käesolevast väljaandest võite lugeda rohkem nende suurepärase projektide kohta ja õppida tundma projektide taga olevaid inimesi läbi intervjuude. Samuti tegime algust taskuhäälinguga, kus kõik võitjad räägivad oma tulevikuplaanidest ja sellest, kuidas komitee auhind on motiveerinud neid oma tööd jätkama.

Käesolevast väljaandest võite lugeda ka 2020. aasta kodanikusolidaarsuse auhinna võitjate kohta, kes võitsid äsja Ühendkuningriigis prestiižse kliimaauhinna. Meil oli eriti suur rõõm kuulda, kui palju komitee auhind neile tähendas, võimaldades neil jätkata oma projekte ja alustada uusi, mille eest nad on hakanud pälvima kiitust ja tunnustust. See täidab meie südamed uhkusega ja suurendab ka meie kindlameelsust jätkata kodanikuühiskonna auhinna väljaandmist ja juhtida tähelepanu suurepärasele tööle, mida kodanikuühiskonna organisatsioonid ja inimesed teevad erinevates küsimustes üle kogu Euroopa Liidu!

Head lugemist ja pidage meeles – me kõik peame kaasa lööma kliimamuutuste vastases võitluses ja andma sellesse oma panuse, olenemata sellest, kas meie jõupingutused või isegi ohvrid on väikesed või suured. Me oleme kõik osa lahendusest, lakakem olemast osa probleemist!

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teabevahetuse eest vastutav asepresident **Cillian Lohan**

[2021. AASTA KODANIKUÜHISKONNA AUHINNA KAJASTAMINE](#) [MEEDIAS](#)

Allpool on esitatud valik 2021. aasta kodanikusolidaarsuse auhinna teemalistest artiklitest.

Belgia – De wereld morgen: [Grootouders voor het Klimaat wint belangrijke Europese prijs](#)

Bulgaaria – Politika: [Асоциация на пенсионери получи европейска награда за гражданско общество и опазване на климата](#)

Horvaatia – Tportal.hr: [U Nagradu civilnog društva posvećenu klimi osvojila je belgijska udruga “Bake i djedovi za klimu”](#)

Itaalia – Apiceuropa: [Premio CESE per la società civile 2021](#)

Hispaania – El Diario: [Las assembleas contra la pobreza energética en Barcelona, premiadas por la UE](#)

Rumeenia – Bursa: [Țara noastră a fost premiată de Comitetul Economic și Social European pentru implicarea în acțiuni climatice](#)

NEW PUBLICATIONS

[Vaadake 2021. aasta kodanikuühiskonna auhinna tseremooniat](#)

Vaadake võiduprojekte kirjeldavat videot siit.

[Õiglase ülemineku suunas – hea tahtmise juures on kõik võimalik](#)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avaldas brošüüri, milles tutvustatakse kõiki viit 2021. aasta kodanikuühiskonna auhinna võitjat. Need, kes soovivad rohkem teada, leiavad huvitavaid fakte ka paljude teiste silmapaistvate kliimaprojektide kohta, mis esitati konkursile, ning rikkalikult taustteavet komitee töö kohta kliimavaldkonnas ja auhinna enda kohta.

Brošüüri saab alla laadida aadressil

<https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-01-21-440-en-n.pdf>

(II)

EMSK UUDISED

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 2021. aasta kodanikuühiskonna auhind kliimameetmete eest läheb Belgia ühendusele „Vanavanemad kliima toetuseks“

9. detsembril andis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee auhinna viiele mittetulundusühingule ja -ühendusele, kelle loominguks ja inspireerivad kliimaprojektid edendavad õiglast ja keskkonnahoidlikku üleminekut vähese CO₂ heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele.

50 000 euro suurune auhind jagati viie võiduprojekti vahel. Esimese, 14 000 euro suuruse auhinna sai Belgia ühendus „Vanavanemad kliima toetuseks“. Neli ülejäänud ühendust said igaüks 9000 eurot.

Nelja auhinnasaaja järjestus oli järgmine: Hispaania ühendus „Kataloonia piirideta insenerid“, Rumeenia ühendus „Piirideta töökoda“, Sloveenia linnaplaneerimisstudio Prostoroz ja Eesti VVOde võrgustik Eesti Roheline Liikumine / Eestimaa Looduse Fond ja Keskkonnaõiguse Keskus.

Veebis ja Brüsselis kohapeal toimunud auhinnatseremoonial õnnitles komitee president **Christa Schweng** viit võitjat ja kõiki auhinnakonkursil osalenud kandidaate: „Meile esitatud projektid näitavad väärtust ja loovust erinevates kliimaga seotud valdkondades. *Usume kindlalt, et sellised projektid aitavad saavutada kliimaneutraalsust ja õiglast üleminekut. Euroopa roheline kokkuleppe kindla toetajana on komitee sügavalt veendunud, et kodanikud ja ettevõtted tuleb asetada rohepöörde keskmesse ja tagada, et kedagi ei jäeta kõrvale.*“

Komitee teabevahetuse eest vastutav asepresident **Cillian Lohan** ütles: „Kliimamuutuste vastu võitlemiseks on vaja ühiskonna kõigi rühmade aktiivset osalemist. *Ja meil tuleb minna üle konsulteerimiselt ja ülalt alla kaasamiselt ühise kavandamise, ühisloome ja mõjuvõimu suurendamise mudelile. Positiivsed lood, nagu meie võitjate projektid, peegeldavad seda ühist kavandamist ja koosloomist. Projektid kaasavad ka inimesi ja organisatsioone. See ideede rohkus annab alust uskuda, et me ei ole võitlust kliimamuutuste vastu sugugi veel kaotanud.*“

2021. AASTA KODANIKUÜHISKONNA AUHINNA VÕITJAD

Selle aasta võitja on Belgia Flandria piirkonna vanavanemate ühendus. **Grootouders voor het Klimaat (Vanavanemad kliima toetuseks)** liikmed ütlevad, et nad tahavad jätta oma lapselastele parema ja kestlikuma maailma. Kampaniaga „Meie säästus nende tuleviku heaks“ julgustab ühendus ligikaudu 2,4 miljonit Belgia vanavanemat suunama oma säästus, mis ulatuvad hinnanguliselt 910 miljardi euroni, ümber kestlikumatesse projektidesse.

Samuti on kampaania suunatud finantssektorile ja valitsusele, ergutades investorite ja institutsioonide kestlikku käitumist ning kutsudes üles minema üle kestlikule rahastamisele. Ühendus edendab ka õpilaste finantskirjaoskust. Kampaania eesmärk on rõhutada eakate olulist rolli kliimameetmetes.

Auhinda vastu võttes ütles selle kõneisik **Guy De Koninck**: „Meile on suur au saada see auhind koos nelja muu suurepärase projektiga. *Oleme mures planeedi pärast. Võtame kuulda noorte appihüüdeid ja ühineme nende meeleavaldustega tuleviku nimel. Kui raha paneb maakera ringi käima, siis liigub maakera nüüd valepidi. Me peame seda muutma ja see on meie kampaania eesmärk. Meie raha võib selle muutuse esile kutsuda ja see on sõnum, mille oleme saatnud valitsustele, pankadele ja teistele vanavanematele. Selle auhinna võitmine tähendab meie kampaaniale märkimisväärset moraalset ja rahalist toetust.*

Teise koha sai **[Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres \(Kataloonia piirideta insenerid\)](#)** Ajal, mil 11% Hispaania leibkondadest kannatab energiaostuvõimetuse all, võitleb see Kataloonia organisatsioon inimõigustel põhineva kliimaõigluse eest. Ühendus kaasab energiaostuvõimetuse all kannatavaid inimesi käimasolevatesse kliimakriisi aruteludesse ning taotleb eesmärki anda ebasoodsas olukorras olevatele inimestele võimalus kasutada oma põhiõigust pääseda ligi põhilistele kommunaalteenustele.

Kolmandale kohale tuli Rumeenia vabaühendus **[Ateliere Fara Frontiere \(Piirideta töökoda\)](#)**. Ühenduse projektis „educlick“ tegeletakse sotsiaalse ebaõigluse probleemiga ja suurendatakse teadlikkust ringmajanduse eelistest. Ühendus annab tõrjutud inimestele tööd elektri- ja elektroonikaseadmete romude renoveerimiseks. Seejärel annetakse seadmed ebasoodsas olukorras piirkondade koolidele ja riskirühmades olevate lastega tegelevatele organisatsioonidele.

Neljandaks tuli Sloveenia linnaplaneerimisstudiod **[Prostorož](#)**, mis on mobiliseerinud Sloveenia pealinna Ljubljana elanikke, et võidelda kliimamuutuste mõju vastu oma linnas, mis on üks kõige kiiremini soojenev linn maailmas. Projekti „Hot Spots“ raames kutsuti inimesi üles panema digikaardil kirja linna kõige kuumema õhuga asukohad. Projekt sai väga palju tagasisidet selle kohta, kuidas ülekuumenemist vältida.

Viienda koha said Eesti VVOde võrgustik **[Eesti Roheline Liikumine](#)** / **[Eestimaa Looduse Fond](#)** ja **[Keskkonnaõiguse Keskus](#)**, kelle eesmärk on muuta suhtumist taastuvenergiasse riigis, mille CO₂ jalajalg on ELis üks suurimaid. Nad lõid kõigi osapoolte vahel dialoogiplatvormi energiasüsteemi ümberkujundamiseks Kirde-Eestis, kus on vaja järk-järgult loobuda põlevkivitööstusest, mis kohalike hulgas ei tekita just entusiasmi.

2021. AASTA KODANIKUÜHISKONNA AUHINNAST

: Käesoleva aasta teema „Kliimameetmed“ meelitas konkursil osalema kümneid kandidaate 24 riigist. Esitati mitmesuguseid projekte, milles tõsteti esile uuenduslikke lähenemisviise, mida kodanikuühiskonna organisatsioonid ja üksikisikud kasutavad kliimakriisi lahendamiseks.

Auhinnaga rõhutati rohujuuretasandi olulist rolli kliimaneutraalsuse saavutamisel 2050. aastaks, nagu EL on Euroopa rohelise kokkuleppe raames lubanud. Komitee loodab, et auhinnaga innustatakse kodanikuühiskonda aitama muuta kohalikku majandust keskkonnahoidlikumaks ning jätkuvalt muutma neid norme, käitumisviise ja süsteeme, mis on viinud meid kliimakriisi äärele.

Kodanikuühiskonna auhinnaga tunnustatakse kodanikuühiskonna algatuste suurepäraseid tulemusi. Igal aastal hõlmab auhind komitee töö erinevaid aspekte. 2019. aasta auhinnakonkursi teema oli sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine. 2020. aastal käivitas komitee ühekordse

kodanikusolidaarsuse auhinna, mis oli pühendatud võitlusele COVID-19 vastu.

Lisateavet 2021. aasta kodanikuühiskonna auhinna kohta leiate [siit](#). (II)

Kas teadsite?

2021. aasta kodanikuühiskonna auhinna võitjal, ühendusel „Vanavanemad kliima toetuseks“ on palju saadikuid, kes seda tööd toetavad. Paljud neist on hästi tuntud, kuid kõige kuulsam saadik on Jane Goodall, legendaarne šimpansite uurija ja maailma suurim ekspert selle liigi alal. Jane Goodall valiti 2020. aasta oktoobris vanavanemate

ühenduse 100. saadikuks.

- Iga arvuti, mida parandatakse, mitte ei visata prügisse, säästab 144 kg CO₂. Aastatel 2008–2021 on meie Rumeenia võitja, Piirideta Töötuba, remontinud ja annetanud peaaegu 25 000 arvutit. Seega proovige välja arvutada, mitu kilo CO₂ on seni säästetud.
- Sloveeniast pärit võiduprojekt Hot Spots tegeleb Ljubljana linna soojussaartega. Nagu on näidanud hiljutised andmed, on Ljubljana muutunud maailma kõige kiiremini soojenevaks linnaks. Prognooside kohaselt võib ilm Ljubljanas 2050. aastal olla nagu USAs Virginia Beachil. Sama saatus ootab kogu Kesk-Euroopat ja Balkani riike, kus on oodata väga märkimisväärset temperatuuri tõusu, nii et piirkonna kliima hakkab sarnanema USA Texase linnade kliimaga.
- Hispaania ühendus „Kataloonia piirideta insenerid“ võitleb küttestuvõimetuse vastu, andes hääle küttestuvõimetutele inimestele, kes moodustavad 11 % kõigist Hispaania leibkondadest. Arvud näitavad, et rohkem Hispaania inimesi sureb enneaegselt küttestuvõimetuse kui autoõnnetuste tõttu. 2019. aastal suri kütmata kodu tõttu 100 000 eurooplast ning üle 50 miljoni elas lekkiva katuse, niiskete seinte või põrandatega kodudes. Samal aastal ei suutnud peaaegu 80 miljonit inimest ELis tasuta kommunaalteenuste arveid või hilinesid sellega.
- Meie võitja, Eesti valitsusväliste keskkonnaorganisatsioonide võrgustik, edendab üleminekut taastuvatele energiaallikatele, korraldades sisulisi dialooge kõigi sidusrühmade vahel. ELis on taastuvenergia tootmise eestvedaja Rootsi, kuigi Norra ja Islandi primaarenergiaga varustatuses on taastuvenergia osakaal seni olnud suurem. Kõigist ELi riikidest kõige väiksem taastuvenergia osakaal on Maltal.

Uudised eelmistelt võitjateelt

Võitlus jäätmetekke vähendamiseks: Nothing new in 22

Üks eelmise aasta EMSK solidaarsusauhinna võitjatest, **Cherwell Collective Ühendkuningriigist**, sai äsja **Ühendkuningriigis maineka kliimaauhinna oma uue ringmajanduse projekti eest. See Oxfordis tegutsev mittetulundusühing võitis 2020. aastal komitee auhinna abivajajatele toidu tarnimise eest COVIDi ajal ning õpetas samas neile, kuidas kasvatada ise toitu ja kasutada parimal viisil ära kõiki üleliigseid toiduaineid.**

Pärast auhinna saamist on nad kasutanud komitee auhinnaraha haavatavate rühmade toetamiseks veelgi suuremal määral, aga ka selleks, et minna edasi oma kogukonna CO₂-jalajälje vähendamise missiooniga. Neist on saanud juhtiv partner uue jäätmeinnovatsiooni jaama peakorteri (Waste Innovation Station Headquarters, WISH) projektis Oxfordshire'is Ühendkuningriigis.

Selle projektiga soovitakse ellu viia nägemust ringmajandusest, kus ei osteta midagi uut enne, kui kõik võimalused esemete ringluses hoidmiseks on ammendatud. Projekt on juba alanud kampaaniaga „Nothing new in 22“, mille raames palutakse inimestel anda lubadus mitte osta 2022. aastal uusi tooteid, seda küll ainult ühes tööstussektoris. Ettevõtmine on juba saanud entusiastliku vastuvõtu osaliseks ja pälvinud Ühendkuningriigis laialdast tunnustamist. 25. jaanuaril sai Cherwell Collective raha riikliku loterii kliimameetmete fondist ja see suunatakse WISHi projekti rahastamisse.

Cherwell Collective'i asutaja **dr Emily Connally** rääkis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, kuidas komitee auhinna saamine on selle mittetulundusühingu jaoks väga palju muutnud.

*„EMSK auhind andis meile osaliselt inspiratsiooni meie järgmiseks projektiks ja me kasutame seda oma töö rahastamiseks. Sisimas ma tean, et meie edu ei oleks olnud võimalik ilma komitee auhinnata, mis avas nii mõnedki ukсед. See andis meile kui uuele ettevõttele legitiimsuse ja tunnustas meie innovatsiooni. Auhind andis meile rahalised vahendid, mida võisime kasutada oma parimal äranägemisel ja seetõttu saime küsida kogukonnalt, mida nad soovivad. Me panime need vahendid tallele ja kasutasime neid oma kasutajate/soovide järgimiseks,“ ütles **dr Connally**.*

Läbiviidud uuringutest nähtus, et sihtgrupil puudub üksmeel konkreetsete toidukaupade vajaduse suhtes, vaid pigem on ühine soov kasutada ära kõik see, mis läheks muidu raisku.

Vastavalt nendele soovidele panid **Cherwell Collective** ja selle partnerid alusele WISHi projektile, millega jõutakse kokku enam kui 50 000 inimeseni ja mille eesmärk on suunata kogukonda vähendama CO₂ jalajälge läbi teavitustegevuse ja näidata võimalusi jäätmete vähendamiseks.

WISHil on ka interaktiivne teadusmuuseum, kus iga eksponaat on valmistatud jäätmetest ja sellele on lisatud teave nende jäätmete CO₂ jalajälje suurusest. Muuseumis korraldatakse esitlusi ja valmistatakse DIY komplekte, mille eesmärk on vähendada jäätmeid, parandada asju ja vähendada tarbimist/nõudlust uute toodete järele.

*„Me julgustame inimesi toetama ringmajandust – parandama asju või muutma nende kasutusotstarvet, andma oma asju teistele edasi ja seista eelkõige vastu soovile osta uusi asju, kui on olemas nii palju vanu ja häid,“ ütles **dr Connally**.*

Palju õnne, Emily ja Cherwell Collective! Komitee on Teie üle väga uhke ning tal on hea meel, et on saanud anda oma panuse sellesse erakordsesse projekti!

VÕITJAD RÄÄGIVAD

Kestlik pärand tulevastele põlvedele

Vabaühendus „Grandparents for the Climate“ (vanavanemad kliima toetuseks) leiab, et üle 55aastastel on kliimamuutuste vastases võitluses tähendusrikas roll - nende võitnud projekt „Meie säästud nende tulevikuks“ julgustab eakaid investeerima

targalt oma raha meie planeedi hüvanguks ning jätma oma lastelastele parema ja kestlikuma maailma. Vabaühendus tegeleb praegu ka teiste põnevate projektidega, mis kõik edendavad põlvkondadevahelist solidaarsust ja kestlikku investeerimist.

EMSK Info: Mis ajendas Teid oma projekti või algatust ellu viima?

Guy De Koninck: Olles juba 55aastased või vanemad, oleme teadlikud kliimaga seotud vastutusest ja meie kollektiivsest finantssuutlikkusest panustada üleminekusse kliimahoidlikule majandusele. Raske on teada saada, kuidas täpselt seda kapitali, st meie sääste kasutatakse, ning meil kui klientidel on raske seda mõjutada. Samal ajal vajab ühiskond kapitali, et kujundada oma tegevus kestlikemate põhimõtete järgi. Neid kahte mehhanismi saaks paremini kooskõlastada.

Kuidas võeti Teie projekt vastu? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda aitasite? (Kui jah, kas saaksite tuua mõne näite?)

Meie kampaaniat toetasid innukalt ajakirjandus ja eakate ühendused, samuti võrgustik NEOS, kes korraldas meiega koos seminari ja lisas meie tutvustuse oma liikmetele mõeldud ajakirja. Meie seisukohti ning finantssektori ja ministritega peetud elavaid arutelusid hinnati kõrgelt.

Kuidas kasutate neid konkreetseid rahalisi vahendeid kogukonna edasiseks abistamiseks? Kas kavandate juba uusi projekte?

Praegu on meie eesmärk koostada kestlike investeeringute juhend, korraldada põlvkondadevaheline seminar keskhariiduse teemal ja teha koostööd teiste vabaühendustega. Tahame kampaaniat edasi arendada eakate ühendustele ja koolidele mõeldud esitluste ja seminaridega ning neid laiemalt tutvustada ja toetada. Kaalume ka alternatiivseid levitamisi viise, nagu lauamäng ja kampaania prantsuskeelne versioon.

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele heade tulemuste saavutamiseks samalaadsete tegevuste ja programmidega?

Tuleb kokku panna pädev ja entusiastlik kampaaniameeskond ning teha oma sõnumi toetamiseks piisavalt uurimistööd. Veenduge, et teie meeskonna oskusteadmisi tunnustatakse, kuid kasutage inimesteni jõudmiseks kõiki tänapäevaseid teabevahetuskanaleid.

Kui optimistlikult suhtute Teie ELi väljavaatesse saavutada rohelise kokkuleppe eesmärgid?

Tegu on ajalooliselt tähtsa panusega rohepöördesse. Eesmärkide elluviimine on suurim väljakutse. Vanavanematena soovime anda kliimameetmetesse oma panuse.

Linnakuumus

Linnastudio Prostorož soovis teada saada, milliseid tundeid tekitas Ljubljana elanikes linna ülekuumenemine ja kuna kohalike omavalitsuste sellisuunaline tegevusetus ajas neil kopsu üle maksa, käivitasid nad projekti "Kuumad kohad", mille raames kutsuti inimesi üles märkima digitaalsel kaardil linna kõige

kuumad kohad. Projekt leidis nii elanikkonna hulgas kui ka ajakirjanduses üllatavalt ulatuslikku vastukaja ning selle tulemusena esitati konkreetseid ettepanekud linnakuumuse vastu võitlemiseks. Prostoroži töötaja Zala Velkavrh jagab meiega projekti edu saladust ja tutvustab stuudio tulevikuplaane.

EMSK Info: Mis ajendas Teid oma projekti või algatust ellu viima?

Zala Velkavrh: Meie algatus oli poolenisti tingitud frustratsioonist ja poolenisti uudishimust. Hoolimata asjaolust, et kohalikule omavalitsusele on kliimamuutuste ja linna soojussaarte mõju hästi teada, on võetud vähe meetmeid. Teisalt olime me uudishimulikud ja soovisime teada, kuidas kogevad Ljubljana elanikud suvist linnakuumust.

Kuidas võeti Teie projekt vastu? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda aitasite? (Kui jah, kas saaksite tuua mõne näite?)

Me lõime väga lihtsa veebirakenduse ega oodanud palju vastuseid. Meie suureks üllatuseks olid Ljubljana elanikud ja meedia algatusest väga huvitatud ja ühinesid sellega. Inimesed kandsid vähem kui kolme nädala jooksul kaardile 700 kuumat kohta!

Kuidas on Teil kavas kasutada saadud rahastust kogukonna edasiseks abistamiseks? Kas Te kavandate juba uusi projekte?

Me investeerime selle tagasi Ljubljana linna. Üks piirkond, kus linna soojussaared on eriti problemaatilised, on ülikooli kliinikum, mis on riigi suurim ravikeskus. COVID-19 tõttu on avalik ruum kliinikute ümber saanud

uue rolli – sellest on saanud ooteruum, lõunapauside veetmise koht töötajatele ning ajal, mil COVID-19 nakkuste arv oli väiksem kui praegu, oli see ka koht, kus patsiendid said kohtuda oma lähedastega. Soovime teha koostööd Ljubljana linnaga, kliinikute, patsientide ja tervishoiutöötajatega, et parandada vähemalt mõningaid mikroruume, muutes need jahedamaks ja paremaks.

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele, et seda liiki tegevustes ja programmides tulemusi saavutada?

Selle asemel, et rääkida tulevikust, püüdsime mõista, kuidas kogevad inimesed kliimamuutuste mõju praegu. Kasutasime igapäevakeelt ja keskendusime jalakäijate, jalgratturite ja teiste avaliku ruumi kasutajate igapäevastele läbielatud kogemustele ning reaktsioon oli igati positiivne. Kliimamuutused ei ole enam abstraktne oht.

Kui optimistlikult suhtute Teie ELi väljavaatesse saavutada roheline kokkuleppe eesmärgid?

Väga pessimistlikult, võttes arvesse uuel aastal ees ootavat arengut roheline energia valdkonnas ja asjaolu, et ükski ELi riik ei saavutanud Pariisi kokkuleppes seatud eesmäärke.

[Haara härjal sarvist!](#)

Kolm Eesti vabaühendust - Eesti Roheline Liikumine, Eestimaa Looduse Fond ja Keskkonnaõiguse Keskus - ei soovinud enam ühtesid ja samu vabandusi kuulata, vaid otsustasid ise initsiatiivi üles näidata ning tuua kokku eri sidusrühmad, et arutada õiglast üleminekut riigis, mille CO₂-jalajälg on üks suurimaid maailmas.

Nende teabevahetusprojekti keskendutakse Kirde-Eestile, kus põlevkivi on endiselt põhikütus ja kus enamik töökohti sõltub põlevkivitööstusest, millest tuleb järk-järgult loobuda. Arutelu ei töotanud tulla kergete killast, kuid tulemused on julgustavad.

EMSK Info: Mis ajendas Teid oma projekti või algatust käivitama?

Madis Vasser: Eesti keskkonnaliikumised on nõudnud järkjärgulist fossiilkütustest loobumist juba aastakümneid, kuid sellele vastati alati ühtede ja samade vabandustega: mis saab töökohtadest, mis saab majandusest, see on keeruline – kes vastutab?

Nõnda otsustasid kolm vabaühendust käivitada 2018. aastal ühisprojekti, et algatada kõigi sidusrühmadega mõtestatud dialoog õiglasest üleminekust, et loobuda meie peamisest fossiilkütusest, milleks on põlevkivi.

Kuidas võeti Teie projekt vastu? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda aitasite? (Kui jah, kas saaksite tuua näite?)

Vastuvõtt oli hea. Kõigi poolte esindajad tulid tööpoolest kokku, et neid küsimusi arutada. Nagu ühe põlevkivipiirkonna omavalitsuse esindaja hiljem märkis, ootas ta järjekordset kasutat keskkonnateemalist koosolekut, kuid tegelikult oli üritus tõeliselt tulus.

Nii projekti ajal kui ka pärastpoole on meil olnud tihedad kontaktid kohalike elanike, tööstuse esindajate ja valitsusametnikega. Osaliselt tänu sellisele tegevusele sai Eesti ühena esimestest liikmesriikidest õiglase ülemineku fondi jaoks valmis õiglase ülemineku territoriaalse kava.

Kuidas kasutate saadud rahalisi vahendeid kogukonna edasiseks abistamiseks? Kas kavandate juba uusi projekte?

Kasutame saadud vahendeid algse projekti mõne tegevuse edasiarendamiseks, näiteks ulatusliku vabaühenduste kliimavõrgustiku koordineerimine, et edendada kohaliku tasandi organisatsioonide koostööd kliimaküsimustes.

Lisaks kasutame seda jätkuprojektide väljatöötamiseks, keskendudes rohkem kohalikule tasandile.

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele, et seda liiki tegevustes ja programmides tulemusi saavutada?

Nagu ühel Euroopa kliimalgatuse (EUKI) programmi koolitusel õigesti öeldi: haara härjal sarvist ja ära karda võimalikke konflikte. See tähendab, et ei tohi heituda eri sidusrühmade kaasamise ees, sest just praegu võivad nad mõelda täpselt samamoodi nagu sina.

Kuid samas tuleb mees pidada, et mõned sidusrühmad ei pruugi üksteist esialgu usaldada või on neil väga erinev arusaam koostöö parimast väljundist: nii et ole valmis konfliktideks ja aruta need läbi, selle asemel et pea liiva alla pista.

Kui optimistlikult suhtute Teie ELi väljavaatesse saavutada rohelise kokkuleppe eesmärgid?

Ma arvan, et keskkonna seisukord muudab meid esiteks praegusest veelgi ambitsioonikamaks ja siis me ka saavutame need eesmärgid, tehes süsteemsemaid muudatusi elusviisis ja tarbimisharjumustes, sest keskkonna- ja kliimakriisi halvima mõju vähendamiseks tegelikult alternatiivi pole.

[Kõigile kasulik lahendus Rumeeniast](#)

Rumeenia vabaühenduse Ateliere Fără Frontiere (Piirideta töökoda) silmapaistev projekt „educlick“ ühendab kaks tänase päeva põletavat teemat - sotsiaalse õigluse ja ringmajanduse - muljetavaldaval moel: ühendus annab haavatava taustaga inimestele tööd elektri- ja elektroonikaseadmete romude renoveerimiseks. Pärast renoveerimist annetakse seadmed ebasoodsas olukorras piirkondade koolidele. Costin Dragne vabaühendusest räägib meile pikemalt töökojast ja sellest, mida EMSK kodanikuühiskonna auhind nende tööle tähendab.

EMSK Info: Mis ajendas teid oma projekti käivitama?

Costin Dragne: Ühenduse Ateliere Fără Frontiere esimene töökoda „educlick“ avati 2008. aastal, eesmärgiga käsitleda kahte sotsiaalset ja keskkonnaga seotud küsimust: haavatava taustaga inimeste

tagasihoidlikud tööhõivevõimalused ning selliste elektri- ja elektroonikseadmete suur hulk, mis lähevad äraviskamisele ilma ringlussevõtu- või taaskasutusprotsessi läbimata.

Meie käimasolev programm, mille käigus annetame arvuteid koolidele üle kogu riigi, on otsene vastus neile kahele sotsiaalsele probleemile: sellega toetatakse haridust ebasoodsas olukorras piirkondades ja samal ajal edendatakse taaskasutuse käsitust, mis on kaugelt kõige keskkonnahoidlikum protsess ja mille CO₂ jalajälg on väiksem.

Kuidas teie projekt vastu võeti? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda olete aidanud? (Kui jah, kas võiksite tuua mõne näite?)

Meie projektis osalenud koolid, vabaühendused ja avaliku sektori asutused on meie üleskutsele toetavalt reageerinud. Nende abiga oleme oma 13 tegevusaasta jooksul moodustanud haridusvaldkonna partnerite võrgustiku, mille kaudu oleme annetanud enam kui 23 000 arvitit, millest on saanud kasu rohkem kui 500 000 inimest.

Paljud meiega koostööd tegevad haridusvaldkonna partnerid juhtisid meie tähelepanu teistele seadmetele, mida nad vajavad, et pidada sammu digiteerimisajastuga: koopiamasinad, videoprojektorid, interaktiivsed tahvlid jne. Sellega seoses hakkasime eelmisel aastal oma töökoja tegevust laiendama, püüdes renoveerimise ja koolidele annetamise protsessi kaasata ka muud liiki seadmeid.

Kuidas kavatsete kasutada seda konkreetset auhinnaraha kogukonna edasisel abistamisel? Kas kavandate juba uusi projekte?

Meie meeskond on juba korraldamas uusi projekte, et varustada 2022. aastal enam kui 200 Rumeenia kooli digiseadmetega, mis on renoveeritud töökojas „educlick“. Seda konkreetset auhinnaraha kasutatakse nende projektide elluviimiseks ja iseäranis remonditöökoja taristu kaasajastamiseks (kaitsevahendid, logistilised vahendid, tööriistad jne).

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele, et seda liiki tegevuste ja programmidega edu saavutada?

Oleme veendunud, et meie ärimudelit on võimalik kasutada ükskõik millises Euroopa Liidu liikmesriigis ja seepärast julgustame organisatsioone kõikjal moodustama kestlikke partnerlusi era- ja avaliku sektori osalejatega.

Koostöö institutsioonide ja ettevõtetega, kes soovivad edendada võitlust kliimamuutuste vastu ja hariduse digiteerimist vanade IT-seadmete taaskasutamise abil, on kõige olulisem samm edu saavutamisel selliste programmidega nagu „educlick“.

Kui optimistlikult suhtute te ELi väljavaatesse saavutada rohelise kokkuleppe eesmärgid?

Kodanikuühiskonna soodne keskkonnamõju, mida oleme kuulnud oma kolleegidelt teistest riikidest, on kahtlemata suurendanud meie usku ELi võimalustesse saavutada rohelise kokkuleppe eesmärgid.

Kuni me jätkame rohelise sektori teiste osalejate kogemuste edendamist ja neist õppimist, on meil kõik võimalused muuta Euroopa Liit keskkonnahoidliku ruumi eeskujuks.

Konkreetselt meie ühenduse puhul suurendab kodanikuühiskonna auhinnakonkursi kolmas koht meie soovi panustada lähiaastatel rohkem selle eesmärgi saavutamisse, eelkõige nüüd, kui me teame, et meid Euroopa tasandil toetatakse ja julgustatakse.

Energiaostuvõimetute võimestamine

Selleks et muuta energiaostuvõimetute inimeste arusaama endast kui abitudest ohvritest, alustas Kataloonia ühendus „Piirideta insenerid“ kollektiivsete kogude korraldamist, et luua platvorm neile, kellel on energiale või veele vähene juurdepääs, ja neile, kellel on raskusi arvete maksmisega. Ühenduse esindaja Mònica Guiteras selgitas, kuidas need kogud pakuvad inimestele

turvalist ja lähedalasuvat ruumi ning aitavad neil mõista, et nad ei ole mitte energiasüsteemi ümberkujundamise ohvrid, vaid pigem muutuste eestvedajad ja suunajad.

EMSK Info: Mis ajendas Teid oma projekti või algatust ellu viima?

Mònica Guiteras Blaya: Energiaostuvõimetuse mõju on seni käsitletud heaolu seisukohast, mistõttukannatajaid sageli sildistatud ohvriteks või isegi süüdistatud neid „halvas“ tarbimises. Meil oli vaja luua valdkonnaülesem lähenemisviis ja võimestada energiaostuvõimetuid perekondi, et nad tunneksid end käimasolevas energiasüsteemi ümberkujundamises muutuste eestvedajate ja suunajatena.

Kuidas võeti Teie projekt vastu? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda aitasite? (Kui jah, kas saaksite tuua mõne näite?)

Osalejad peavad seda algatust väga vajalikuks, sest nad tunnevad end sageli suurte ettevõtete ees abitudena või leiavad, et haldusasutuste lähenemisviis on väga bürokratlik. Energiaostuvõimetust käsitlevad kollektiivsed kogud pakuvad inimestele turvalist ja lähedalasuvat ruumi, kus kedagi ei mõisteta hukka ja kus kõigil on olukorra kohta võrdsed teadmised. Need on hoopis kohad kõigi inimeste kogemuste mõistmiseks, et aidata meil elada paremat elu, saada oma käsutusse rohkem teavet ja olla ühiskonnas aktiivsemad.

Kuidas kavatsete kasutada neid konkreetseid rahalisi vahendeid kogukonna edasiseks abistamiseks? Kas kavandate juba uusi projekte?

Saadud auhind aitab oluliselt suurendada projekti ulatust. Me ei jõua ikka veel paljude äärealadel elavate inimesteni, kes ei ole nende kogude olemasolust isegi teadlikud. Samuti aitab see meil jõuda asjaomaste inimesteni uuenduslikul ja tähendusrikkal viisil. Pandeemia ajal pidime leidma uusi meetodeid, kasutades osaliselt nii füüsilise kohaloluga kui ka kaugühendusega kogusid. Saadud tunnustuse ja rahastusega seoses oleme seadnud üheks põhieesmärgiks töötada innovatsiooni, levitamise ja teabevahetuse nimel, et tuua kokku väga erineva taustaga inimesi.

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele, et seda liiki tegevuste ja programmidega edu saavutada?

Meie jaoks on olnud põhiline luua tihe kontakt kohapealsete organisatsioonidega, mis tegutsevad väljaspool meie organisatsioonide tavapäraseid sektoreid. Kuigi meie vabaühendus on keskkonnateemaline, oleme selle projekti raames loonud ulatuslikke kohalikke partnerlusi inimväärseid eluasemeid käsitlevate liikumiste ja naabruskondade ühendustega.

Kui optimistlikult suhtute Teie ELi väljavaatesse saavutada roheline kokkuleppe eesmärgid?

Nende eesmärkide saavutamiseks on väga vaja sotsiaalset õiglust, sest see on ainus, mis muudab ülemineku õiglaseks ja keskkonnahoidlikuks. Ühiskonnana peame tegema suuri jõupingutusi, et mõjutada eesmärkide saavutamiseks valitsusi ja haldusasutusi eri tasanditel, tugevdades sotsiaalseid tagatiseid ning

Toimetus

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Käesolevale väljaandele tegid kaastööd

Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Laura Lui (ll)
Agata Berdys (ab)
Kersten Thomas (tk)

Vastutav koordineerija

Agata Berdys (ab)
Katerina Serifi (ks)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)

Adress

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
Jacques Delors'i hoone,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel: (+32 2) 546 94 76
E-post: eescinfo@eesc.europa.eu

EMSK Info ilmub üheksa korda aastas komitee täiskogu istungjärkude ajal. EMSK Info on kättesaadav 23 keeles. EMSK Info ei ole ametlik aruanne komitee töö kohta, sellekohane teave avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas ja komitee teistes väljaannetes. Artiklite kasutamine on lubatud, kui allikana mainitakse EMSK infot ja trükise link saadetakse toimetusele.